

NHỮNG YẾU TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN VIỆC PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA THANH NIÊN QUÂN ĐỘI TRONG CHUYỂN ĐỔI SỐ HIỆN NAY

PHẠM NGỌC HƯNG (*)

Tóm tắt: Thanh niên quân đội là nguồn nhân lực kế cận quan trọng trong xây dựng Quân đội hiện đại và có vai trò quan trọng trong chuyển đổi số. Thực hiện chủ trương của Đảng, Nhà nước, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng về chuyển đổi số để phát triển đất nước nhanh, bền vững và xây dựng Quân đội hiện đại, đòi hỏi phải có những nghiên cứu cơ bản, chuyên sâu về những yếu tố tác động đến phát huy vai trò của thanh niên quân đội trong chuyển đổi số hiện nay.

Từ khóa: Chuyển đổi số; quân đội hiện đại; thanh niên quân đội.

Abstract: Military youth is an important personnel resource in the development of modern military force and plays an important role in the digital transformation. To implement the policies of the Party, State, Central Military Commission, and Ministry of Defense on digital transformation to develop the country in a quick and sustainable manner and build up modern military force, it is necessary to conduct fundamental and deep research on the factors affecting the role of military youth in today's digital transformation.

Keywords: Digital transformation; modern military force; military youth.

Ngày nhận bài: 05/9/2023

Ngày biên tập: 19/9/2023

Ngày duyệt đăng: 19/10/2023

1. Vai trò của thanh niên Quân đội trong công cuộc chuyển đổi số

Thanh niên quân đội là một bộ phận ưu tú của thanh niên Việt Nam, nguồn nhân lực kế cận quan trọng xây dựng Quân đội hiện đại. Lực lượng này có nhiều ưu thế để khẳng định vai trò xung kích, tiên phong trong công cuộc chuyển đổi số của nước ta hiện nay. Lực lượng thanh niên quân đội trong chuyển đổi số chủ yếu là đội ngũ sĩ quan, quân nhân chuyên nghiệp trẻ ở các đơn vị và học viên đang được đào tạo sĩ quan cấp phân đội ở các nhà trường quân đội. Bên cạnh những đặc điểm chung của tuổi trẻ, thanh niên quân đội được tuyển chọn, thi tuyển, đào tạo rất kỹ lưỡng, chặt chẽ về mọi mặt, vì thế, họ có bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức, trình độ học vấn ngày càng cao. Được học tập, rèn luyện và cống hiến ở môi trường đặc thù cho nên phẩm chất, năng lực, trình độ của thanh niên quân đội không những được nuôi dưỡng bởi truyền thống vẻ vang của

Quân đội mà còn được rèn luyện, phát triển bởi sự quản lý, giáo dục, giúp đỡ tận tình của các tổ chức, lực lượng trong Quân đội, chính quyền và nhân dân trên địa bàn đóng quân. Họ có sức khỏe, tinh thần nhiệt huyết, năng động, nhạy bén, sáng tạo và dám chấp nhận hy sinh trong thực hiện nhiệm vụ, nhất là những nhiệm vụ khó khăn, phức tạp như chuyển đổi số. Tuy nhiên, ở lực lượng này có sự đa dạng về đối tượng và sự trải nghiệm, vốn sống còn ít. Những đặc điểm trên có sự đan xen cả yếu tố thuận lợi và khó khăn, trong đó yếu tố thuận lợi là cơ bản để phát huy vai trò của thanh niên quân đội trong chuyển đổi số.

Xác định rõ tầm quan trọng về vị trí, vai trò, đặc điểm của thanh niên quân đội, những năm qua Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng, Tổng cục Chính trị, Trung ương Đoàn, Ban Thanh niên quân đội, các cơ quan, đơn vị trong toàn quân đã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn chặt chẽ, nghiêm túc đối với việc phát huy vai trò của thanh niên quân đội trong chuyển đổi số và đạt được nhiều kết quả

(*) Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

tích cực: “Tuổi trẻ toàn quân phát huy tài năng, trí tuệ, xung kích, sáng tạo tiến quân vào khoa học, công nghệ và đi đầu trong công cuộc chuyển đổi số”⁽¹⁾. Tuy nhiên, do sự tác động, chi phối của những yếu tố khách quan và chủ quan nên quá trình phát huy vai trò của thanh niên quân đội trong chuyển đổi số vẫn còn những hạn chế nhất định: “Đổi mới nội dung, hình thức sinh hoạt thích ứng với điều kiện, diễn biến dịch bệnh COVID-19 và công cuộc chuyển đổi số còn chậm”⁽²⁾.

Những điểm nêu trên đã đặt ra yêu cầu khách quan và sự cần thiết phải nghiên cứu, xác định yếu tố tác động đến việc phát huy vai trò của thanh niên quân đội trong chuyển đổi số hiện nay.

2. Nhận diện những yếu tố tác động đến việc phát huy vai trò của thanh niên quân đội trong chuyển đổi số hiện nay

Một là, tác động từ quá trình toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế cùng với sự phát triển mạnh mẽ của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng đã đưa ra dự báo: “Trong những năm tới, cùng với toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế, cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, nhất là công nghệ số phát triển mạnh, tạo đột phá trên nhiều lĩnh vực, tạo ra cả thời cơ và thách thức đối với mọi quốc gia, dân tộc”⁽³⁾. Để nắm bắt và phát huy tính tích cực của yếu tố tác động này, Đảng, Nhà nước, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng đã ban hành nhiều nghị quyết, kế hoạch về chuyển đổi số, cụ thể là Nghị quyết số 52-NQ/TW ngày 27/9/2019 của Bộ Chính trị về một số chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, Quyết định số 749/QĐ-TTg ngày 03/6/2020 của Thủ tướng Chính phủ về Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030, Kế hoạch số 4396/KH-BQP ngày 04/11/2021 của Bộ Quốc phòng về phát triển Chính phủ điện tử hướng tới Chính phủ số trong Bộ Quốc phòng giai đoạn 2021-2025, định hướng đến năm 2030. Đây là điều kiện thuận lợi cho thanh niên quân đội chủ động khai thác các cơ hội mà cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư mang lại vào quá trình xây dựng hạ tầng số và dữ liệu số thực hiện các nhiệm vụ quân sự, quốc phòng hiệu quả hơn.

Với bản lĩnh chính trị, năng động, sáng tạo, nhạy bén với khoa học, công nghệ, thanh niên quân đội có nhiều cơ hội để thể hiện khát vọng cống hiến, đổi mới, sáng tạo, khẳng định vai trò xung kích, tiên phong đi đầu trong chuyển đổi số, góp phần phát triển đất nước nhanh, bền vững và xây dựng quân đội hiện đại. Tuy nhiên, cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đã và đang tạo ra nhiều thách thức đối với an ninh chính trị, kinh tế, xã hội ở nước ta, nhất là giữ vững chủ quyền số quốc gia trên không gian mạng. Điều này tác động trực tiếp tới vấn đề độc lập, chủ quyền, thống nhất, ổn định của đất nước ta, trong đó có yêu cầu, nhiệm vụ của quân đội và đây chính là những khó khăn, lực cản đối với việc phát huy vai trò của thanh niên quân đội trong công cuộc chuyển đổi số.

Hai là, tác động từ thành tựu có ý nghĩa lịch sử của gần 37 năm tiến hành công cuộc đổi mới đất nước.

Sau gần 37 năm tiến hành công cuộc đổi mới, đất nước ta đã đạt được những thành tựu to lớn và có ý nghĩa lịch sử. Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng đã khẳng định: “Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay”⁽⁴⁾. Một trong những thành tựu của công cuộc đổi mới do Đảng khởi xướng và lãnh đạo là đã xây dựng quân đội luôn vững mạnh về chính trị, một thế hệ thanh niên có bản lĩnh, đạo đức, sức khỏe, tri thức, tư duy năng động và hành động sáng tạo và trên cơ sở đó, Đại hội XIII của Đảng đã đề ra mục tiêu cụ thể phát triển đất nước trong những thập niên tới.

Để thực hiện được mục tiêu đó, Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng đã xác định nhiều nhóm giải pháp ở các ngành, lĩnh vực khác nhau, trong đó lĩnh vực chuyển đổi số được xác định: “Phát triển nhanh và bền vững, dựa chủ yếu vào khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số”⁽⁵⁾. Đây chính là điều kiện thuận lợi để các tổ chức, lực lượng quan tâm, phát huy vai trò của thanh niên quân đội trong chuyển đổi số. Đó cũng là động lực to lớn để thanh niên quân đội cùng với tuổi trẻ cả nước xung kích trong học tập, rèn luyện, lao động sáng tạo, khởi nghiệp, lập nghiệp, làm chủ kiến thức khoa học, công nghệ hiện đại và hoàn thành sứ mệnh

của tuổi trẻ trong thời đại số, góp phần phát triển đất nước nhanh, bền vững và xây dựng quân đội hiện đại.

Ba là, tác động từ mục tiêu, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc, xây dựng quân đội trong tình hình mới.

Mục tiêu, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc có bước phát triển mới, bao trùm trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội, đòi hỏi phải phát huy tối đa vai trò của các tổ chức, lực lượng trong toàn hệ thống chính trị, trong đó quân đội là lực lượng nòng cốt. Lần đầu tiên, Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng đã nhấn mạnh nhiệm vụ: “Giữ vững chủ quyền số quốc gia trên không gian mạng trong mọi tình huống”⁽⁶⁾. Nhằm đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Quân đội lần thứ XI đã xác định mục tiêu: “... đến năm 2025, cơ bản hoàn thành việc tổ chức biên chế theo hướng tinh, gọn, mạnh; đến năm 2030 một số quân chủng, binh chủng, lực lượng hiện đại, phấn đấu từ năm 2030 xây dựng quân đội hiện đại”⁽⁷⁾.

Thực hiện mục tiêu trên, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng cần phải cụ thể hóa quan điểm, đường lối của Đảng về xây dựng quân đội hiện đại, trong đó chuyển đổi số được xác định là giải pháp hữu hiệu, rút ngắn quá trình xây dựng quân đội hiện đại. Đây chính là điều kiện thuận lợi để thanh niên quân đội khẳng định vai trò tiên phong trong chuyển đổi số. Tuy nhiên, do tính đặc thù, bí mật cao của hoạt động quân sự, quốc phòng nên việc thực hiện chuyển đổi số trong lĩnh vực này cũng cần phải có lộ trình, bước đi thận trọng, chắc chắn, phù hợp. Điều này sẽ có tác động không nhỏ đối với phát huy vai trò của thanh niên quân đội trong chuyển đổi số.

Bốn là, tác động từ việc các thế lực thù địch, phản động lợi dụng sự phát triển công nghệ thông tin để chống phá cách mạng nước ta.

Hiện nay, không gian mạng đã trở thành một không gian xã hội mới, nơi con người có thể thực hiện các hành vi, hoạt động mà không bị giới hạn bởi không gian và thời gian. Việt Nam là một trong 20 quốc gia có số người sử dụng internet cao nhất thế giới, trong đó tỷ lệ thanh niên sử dụng internet chiếm phần lớn.

Đây chính là môi trường thuận lợi mà các thế lực thù địch, phản động triệt để lợi dụng để tiến hành các âm mưu, thủ đoạn chống phá cách mạng nước ta. Đối tượng chủ yếu chúng hướng tới là thanh niên - lực lượng tương lai của đất nước. Trong thời gian qua, các thế lực thù địch, phản động đã triệt để sử dụng các phương tiện công nghệ thông tin tiến hành các hoạt động trên không gian mạng để khai thác thông tin, nắm bắt chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước, tìm kiếm các bí mật quốc gia, bí mật quân sự nhằm tạo lợi thế trong quan hệ quốc tế; tác động vào chủ trương, chính sách đối nội, đối ngoại và sẵn sàng gây sức ép khi cần thiết; đưa các thông tin sai lệch, phát tán quan điểm phản động, xuyên tạc, thực hiện “diễn biến hòa bình”, “phi chính trị hóa” quân đội nhằm gây bất ổn về chính trị, xã hội, gây tổn hại về kinh tế, quốc phòng, an ninh; bí mật kiểm soát hệ thống mạng, tạo thế trận, xâm hại chủ quyền, lợi ích quốc gia - dân tộc.

Những vấn đề trên phần nào tác động tiêu cực đến tâm tư, tình cảm, ý chí phấn đấu của thanh niên quân đội và gây khó khăn, trở ngại đến phát huy vai trò của thanh niên quân đội trong chuyển đổi số. Điều đó, đặt ra những nội dung, yêu cầu mới ngày càng cao đối với thanh niên quân đội để cùng với tuổi trẻ cả nước thực sự là lực lượng tiên phong trong chuyển đổi số, góp phần giữ vững chủ quyền số quốc gia trên không gian mạng./

Ghi chú:

(1), (2) Tổng cục Chính trị Quân đội nhân dân Việt Nam, *Báo cáo chính trị của Tổng cục Chính trị tại Đại hội đại biểu Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Quân đội lần thứ X*, H. 2022.

(3), (4), (5), (6) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.106, tr.25, tr.124, tr.277.

(7) Tổng cục Chính trị Quân đội nhân dân Việt Nam, *Tài liệu nghiên cứu, học tập, quán triệt Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Quân đội lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020 - 2025* (dùng cho cán bộ, đảng viên trong Đảng bộ Quân đội), Nxb Quân đội nhân dân, H. 2020, tr.45-46.